

[J. K. Hansen]

Lægeuddannelsen beskæres i 1981 med 130 pladser på Københavns universitet, biologiuuddannelsen med 200 pladser på Københavns universitet og Århus universitet og de humanistiske uddannelser på Københavns og Århus universiteter med 200 pladser. Men naturligvis er det største tal på folkeskoleområdet, med 450 pladser, således at der i alt i 1981 bliver tale om beskæring af 1.000 pladser.

Til belysning af nødvendigheden af disse tilgangsreduktioner skal jeg give nogle tal angående produktionen af seminarieuddannede folkeskolelærere og behovet for færdiguddannede.

Igennem Danmarks Statistik og centraladministrationens og undervisningsministeriets prognoser har vi kunnet konstatere, at der fra 1970 til 1976 blev uddannet fra 46.600 til 61.000 lærere, og hvis vi fastholder den nuværende kapacitet på seminarierne, ville vi ende med i 1985 at have 81.000 uddannede lærere, i 1990 at have 90.000 lærere og i året 2000 105.000 uddannede lærere.

Disse tal skal vi sammenholde med det antal børn, som inden for det samme tidsrum befinder sig i folkeskolen, og her skal jeg blot nævne, at vi fra 1975 til 1980 fik 40.000 færre børn i folkeskolen, og at denne udvikling fortsætter, således at vi fra 1980 til 1985 vil stå med endnu 45.000 færre børn, altså alt i alt i denne tiårsperiode med 95.000 færre børn inden for folkeskolens rammer. Med al respekt for fejlmargen osv. i prognoser er det nogenlunde sikkert, at vi, selv med den tilgangsreduktion, som vi nu foretager på lærerseminarieområdet, i 1990, altså inden for det næste tiår, står med 15.000–20.000 flere uddannede lærere, end vi har i dag. Og medmindre der, om jeg så må sige, ligger et jubelår lige om hjørnet, som ville forøge antallet af børnefødsler væsentligt, vil vi på samme tidspunkt stå med 90.000–100.000 færre børn.

Jeg mener derfor, det er ret så malplaceret, når man fra politisk side og fra institutioners side skubber børnene i folkeskolen foran sig i kritikken af de nedskæringer, de omprioriteringer, der sker på seminarieområdet.

Kritikken har også gået på beskæftigelsessituationen: hvor skal de unge hen, når de ikke kan optages f. eks. i en læreruddannelse? Skal de ud i arbejdsløshed, eller er der tale om reelle besparelser?

Lad mig pege på, at da vi fik helhedsplanlægningen i 1974-75, hvor vi fastlagde totaldimensioneringen, den totale tilgangsramme for de videregående uddannelser – og vi har jo i øvrigt justeret disse tal hvert eneste år, så sent som i 1980 – har der altid været plads inden for rammen af totaldimensioneringen. I 1980 har vi en tilgangsramme på 20.750 til de videregående uddannelser, hvor studenterkuld og HF-kuld ligger på mellem 18.000 og 19.000. Der er altså inden for denne ramme mulighed for at gå ind i en videregående uddannelse, og det vil der også være fremover.

Jeg ved, at der i 1981 og 1982 kommer nogle problemer på grund af den store afgang fra gymnasierne, den store tilgang af studenterkuld og HF-kuld, men disse tal tages jo hvert år op til justering. Der vil være pladser til at videreuddanne sig i, og lad mig her bare pege på ingeniøruddannelserne, de erhvervsøkonomiske uddannelser og de socialpædagogiske uddannelser. Der er andre områder og det gælder, hvad enten der nu er tale om nedskæring eller omlægning af uddannelsessystemet – hvor personalereduktioner ikke vil kunne undgås. Selv om en del af disse reduktioner kan ske ved naturlig afgang, vil der opstå beskæftigelsesvanskeligheder, og det må vi naturligvis altid beklage. Vi vil altid gøre, hvad vi kan, for at få det løst på en så rimelig og god måde som overhovedet muligt, og det ved vi også sker. Jeg har noteret mig ministerens bemærkninger lige netop på dette område.

Der er forskellige ting, man kan sætte ind med, f. eks. ville en lavere pensionsalder – men det er jo et aftaleområde, som vi ikke kan afgøre her – måske være at foretrække også her for lærernes vedkommende. Alternativet til det her vil jo være, at vi om få år står med et langt større antal færdiguddannede, som vi ikke vil have beskæftigelsesmuligheder for.

Lad mig til slut sige, at vi i socialdemokratiet tager det politiske ansvar for de besparelser og de omlægninger, der nu sker her. Det gør vi for det første af samfundsøkonomiske grunde, men vi gør det så sandelig også af menneskelige grunde.

Bertel Haarder (V):

Venstre tager hatten af for ministerens nye sparevilje. Selv om vores spareforslag stort set ligger på andre felter, vil vi ikke falde